

IMPERIALISME I COLONIALISME

GLOSSARI

buxaweb

Imperialisme i colonialisme.	Imperialisme Ideologia i pràctica política que propugna l'expansió territorial dels estats industrialitzats per exercir el seu domini polític, econòmic i militar sobre uns altres pobles. Tendència d'un estat a l'expansió econòmica i territorial, al domini sobre altres estats i pobles. Referit, de primer a l'expansió territorial, el terme fou aplicat, amb l'inici de la industrialització, a la política econòmica expansionista. Així, al s XIX l'imperialisme es manifestà a Anglaterra, quan, per tal de mantenir la primacia econòmica, hom volgué accentuar els lligams entre la metròpoli i les colònies amb un rigorós sistema proteccionista que garantís, amb mercats actius de consum, el progrés de la producció. Colonialisme Doctrina i actitud que defensen amb raonaments racials, ètnics, econòmics, polítics o morals la colonització, o sigui l'existència d'unes relacions de subordinació entre una nació dominant i els pobles o territoris que en depenen (<i>colònia, colonització</i>).
Conceptes bàsics.	Colònia Establiment fundat per un cert nombre d'habitants d'un país que van a poblar una terra allunyada d'aquell, amb el qual continuen vinculats. A les èpoques moderna i contemporània, territori dels països descoberts, sotmesos a un domini polític i administratiu i a una explotació econòmica per part d'una potència. Les primeres colònies d'aquest període foren les dels castellans i portuguesos a Amèrica, però ben aviat altres potències europees en expansió crearen llurs propis imperis colonials. Algun d'aquests territoris ha continuat sota el domini de la metròpoli fins a l'actualitat. La majoria de les vegades el règim colonial -llevat d'algunes aportacions culturals o institucionals- fou perjudicial des del punt de vista de la colònia, que estigué sotmesa a una explotació intensiva dels seus recursos naturals. L'explotació comercial de l'agricultura de les colònies les ha sotmeses a un règim de monocultura que sovint ha provocat greus desequilibris segons les fluctuacions dels preus en el mercat internacional. Metròpoli Nom que rep l'Estat colonitzador respecte a les seves colònies. Indígena Que és nat en el país que habita. Que creix, que es fa o habita naturalment en una regió, no importat. Que pertany a un grup ètnic existent en un país d'ultramar abans de la seva colonització.

Hi ha diversos factors impulsors de l'imperialisme. Causes demogràfiques.	Pressió demogràfica Relació entre el nombre d'individus d'una població i els recursos de què disposa. Excedent demogràfic Inadequació entre la població i els recursos econòmics en un lloc i un moment donats.
Causes econòmiques.	Imperialisme comercial Imperialisme lligat a les necessitats comercials. Segons aquesta teoria, la causa de l'expansionisme europeu va ser la recerca d'uns mercats susceptibles tant de rebre productes de la metròpoli com de facilitar-ne el proveïment de primeres matèries necessàries per a la indústria. Un cop iniciat el procés de colonització, cada país va tendir a garantir el seu domini imperial i a assegurar-se un mercat sense competències (<i>proteccionisme</i>). Imperialisme financer Imperialisme lligat a la necessitat d'inversió de capitals. Segons aquesta teoria, la causa de l'expansionisme europeu va ser la recerca de nous territoris per invertir-hi els excedents de capital. els capitalistes van buscar altres territoris on invertir llurs capitals, i els van trobar on hi havia primeres matèries abundants i mà d'obra barata. Gran Depressió Fase de recessió econòmica que afectà Europa entre 1873 i 1890, caracteritzada per un descens general dels preus, tant de les primeres matèries com dels productes agrícoles i industrials. Aquesta baixa de preus, però, no va anar acompanyada d'una disminució ni de la producció ni del comerç. Es va tractar d'una crisi de sobreproducció: l'acumulació d'estocs va fer baixar els preus i moltes empreses van haver de tancar. Això va significar una davallada dels beneficis i un augment encara més fort de la competència. Aquesta situació va facilitar la concentració industrial, característica de la Segona Revolució Industrial. Crisi de sobreproducció Excés d'oferta d'un producte que no es ven, o es ven poc, perquè ja el posseeixen la major part dels qui el volen i tenen mitjans per obtenir-lo (la demanda). Crisi de subconsum Desajust en la circulació econòmica motivat per una insuficiència de la demanda per a absorbir tots els productes que s'ofereixen en el mercat. Capitalisme financer o monopolista Fase del capitalisme posterior a la de la lliure competència i caracteritzada per les creixents restriccions als lliures moviments de l'oferta i la demanda.
Causes polítiques.	Hegemonia Supremacia que un estat exerceix sobre d'altres, que un poble exerceix sobre els seus veïns o confederats. Potència Estat poderós, capacitat global d'un estat.

Causes ideològiques.	Nacionalisme Actitud política derivada directament del fet d'atribuir, en un terreny ètico-polític, un valor altíssim al fet nacional o a la nació. Nacionalisme expansionista Tipus de nacionalisme agressiu, que es dona quan una nació es considera superior i alimenta actituds de menyspreu i afanys de dominació envers d'altres. Racisme Doctrina que propugna la desigualtat de les races humanes i en virtut de la qual hom justifica el fet que certes races o cultures siguin sotmeses a explotació econòmica, a segregació social o àdhuc a destrucció física. De fet és una forma activa d'<i>etnocentrisme</i>, comuna a tots els grups humans. El racisme blanc és un fenomen relativament recent, iniciat als ss XV i XVI i que culminà al s XX amb les doctrines imperialistes. Alguns autors anglesos —R.Kipling n'és el representant més contemporani— defensaren, influïts pel darwinisme, el destí de les nacions d'Occident com a potències civilitzadores en una concepció eurocèntrica i colonial del món. Etnocentrisme Actitud dels components d'un grup ètnic de considerar llur grup superior als altres grups racials o culturals. Ètnia Agrupació natural d'individus amb unes característiques pròpies. Entre els criteris que determinen una ètnia, hom pren sovint com a decisiu el de la llengua, bé que no sempre es reconeixen diferència ètnica i lingüística, ni identitat de llengua i d'ètnia. També en són codeterminants elements com la consciència ètnica, les diferències religioses, culturals, polítiques i econòmico-socials i unes determinades contingències històriques.
La conquesta i organització dels imperis colonials passa per tres fases: la primera, l'exploració del territori.	Exploració Acció d'examinar minuciosament (una cosa o un lloc) per trobar-hi el que hi ha i que hom desconeix. Conquesta Acció de fer-se seu per la força (un país, un territori, etc). Expedició Anada o tramesa d'homes, de naus, etc, a una regió determinada, amb un fi militar, científic, comercial, etc. Missió Tramesa de sacerdots i de missioners en general a noves terres per a propagar-hi una doctrina religiosa. Missioner -a Persona dedicada a l'evangelització d'un país de majoria no cristiana, on no és establerta la jerarquia indígena.

La segona, l'organització de la colònia.	Administració metropolitana Conjunt d'atribucions que tenen legalment assignades i activitat que realitzen les entitats públiques i els òrgans que constitueixen l'administració pública, en l'exercici de les facultats i les competències que les lleis els atorguen. És la forma de govern imposat per les metròpolis a les seves colònies per tal d'administrar-les. Governador Funcionari al capdavant d'una colònia. La designació de governadors esdevingué necessària des del moment que els imperis, amb llurs conquestes, ampliaren les fronteres, i calgué delegar l'autoritat del monarca en funcionaris que regissin en nom seu les províncies. Autogovern Situació d'una entitat política que manté una subjecció envers un altre estat (normalment en els aspectes de defensa i de relacions exteriors) però que gaudeix de sobirania plena, o quasi plena, quant a l'organització política, econòmica, social i cultural i quan a l'administració interior. Sovint constitueix una etapa d'una antiga colònia vers la plena independència.
Hi ha diversos tipus de colònies. Segons la seva forma de govern, poden ser colònies o protectorats.	Colònia Són les colònies pròpiament dites, anomenades "colònies de la Corona" a l'Imperi Britànic. No tenen govern propi i depenen directament de l'administració metropolitana, que hi exerceix una veritable política d'ocupació. L'autoritat és en mans d'un governador, que actua ajudat per funcionaris, que constitueixen una autèntica elit dirigent. Protectorat Relació de tutela que s'instaura entre dos estats mitjançant un tractat que assigna al més fort el poder de control sobre la política exterior del més feble. Als segles XIX i XX les grans potències el van imposar, sovint unilateralment, a alguns països colonials per intervenir també en la seva política interna. Fou un model utilitzat per França i també per la Gran Bretanya a l'Índia i a Birmània.
Altres formes de dominació.	Territoris metropolitans Es consideraven les colònies com una prolongació del territori metropolità i les institucions de la metròpolis representaven els habitants. Sistema emprat per França. El cas més característic fou Algèria, que es dividí en tres departaments, segons el sistema administratiu francès. Concessió O concessió internacional. Conveni segons el qual un estat cedeix a un altre l'exercici efectiu de la sobirania sobre una part del seu territori —bé que conservant-ne la sobirania teòrica— per un temps determinat i en canvi d'un cànon.
Segons el grau d'explotació econòmica, poden ser colònies	Colònia d'explotació Territori on els interessos econòmics estaven absolutament sotmesos a les estructures econòmiques i administratives metropolitanes. Tota l'economia està sota el control d'empreses occidentals i la majoritària població indígena resta dominada per un govern minoritari integrat per funcionaris i militars europeus.

d'exploació o colònies de poblament.	Colònia de poblament Territori on s'estableix de manera permanent una abundant població europea, originant-se nuclis socials de tipus occidental que s'imposen a la població indígena. Els models d'aquest tipus de colonització són els <i>Dominis</i> britànics. Domini / Dominion En l'Imperi colonial britànic, nom que, des de 1907, van rebre les antigues colònies de poblament. Els dominis (<i>dominion</i>) es caracteritzaven per tenir abundant població europea i una forma de vida força occidentalitzada; disposaven d'un govern autònom, però en política exterior depenien de la metròpoli. Conjunt dels territoris que formaven part de l'imperi britànic i que són ara estats sobirans i gaudeixen d'una plena capacitat de decisió tant en l'ordre intern com en llur política exterior. El primer <i>dominion</i> a obtenir l'autonomia fou el Canadà (s XIX), seguit més tard (principi del s XX) per Austràlia, Nova Zelanda i la República de Sud-àfrica. A poc a poc, però, accediren a la independència, reconeguda de fet pels <i>estatuts de Westminster</i> del 1931. Des del 1977 el terme s'anà substituint pel de membre de la <i>Commonwealth</i>.
La tercera fase és l'exploació econòmica.	Monocultiu Cultiu d'un sol producte molt rendible comercialment, en extenses zones d'un país determinat. Plantació Conreu, sobretot extensiu, de plantes, especialment industrials.
Les potències industrials van repartir-se el món, rivalitzant entre elles o imposant-se a la resistència indígena.	Conferència de Berlín Conferència política reunida a Berlín del 15 de novembre de 1884 al 26 de febrer de 1885, promoguda per França i Alemanya per defensar llurs interessos comercials i colonials contra l'amenaça de la influència anglo-portuguesa sobre la zona del baix Congo. Anomenada oficialment Conferència de l'Àfrica Occidental, hi participaren delegats de Rússia, Àustria-Hongria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, els Estats Units, Suècia, Noruega, Turquia, Itàlia i els Països Baixos, i Bismarck n'ocupà la presidència. La conferència deliberà la creació de l'estat independent del Congo, sota la sobirania del rei Leopold II de Bèlgica, acordà la llibertat de navegació pels rius Níger i Congo i proclamà la neutralitat del territori congolès. Els membres s'obligaren a notificar les annexions i els tractats de protectorat. Jurídicament, consolidà la teoria de les zones d'influència, i foren creades les bases per a l'expansió imperialista i el posterior repartiment de l'Àfrica entre les potències colonials.

Conflictes en l'ocupació d'Àfrica.**Projecte britànic**

El projecte britànic a l'Àfrica tractava de connectar el nord amb el sud (ferrocarril des del Cap al Caire) i dominar la façana oriental del continent per tal de controlar l'oceà Índic.

Projecte francès

El projecte francès a l'Àfrica pretenia dominar des de l'oest a l'est del continent. El seu projecte va topa amb el projecte britànic a la zona del Sudan.

Canal de Suez

Via navegable artificial de 161 km que connecta la Mediterrània amb la mar Roja, excavada entre el 1859 i el 1869 segons el projecte de l'enginyer francès Ferdinand de Lesseps. Fou inaugurada el 17 de novembre de 1869.

Incident de Fashoda

Incident diplomàticomilitar entre francesos i britànics, que va tenir lloc a l'aldea sudanesa de Fashoda, a la riba del Nil, l'any 1898, pel domini d'aquella zona de l'Àfrica. Quan una expedició francesa hi va arribar, els britànics la van obligar a retirar-se, tot i que a l'any següent van arribar a un acord, fruit del qual va ser el domini francès del Txad.

Guerra dels bòers

Lluita armada entre el Regne Unit i les dues repúbliques bòers d'Orange i Transvaal (1899-1902), que acabà amb la incorporació d'ambdues repúbliques com a colònies britàniques. L'expansionisme britànic a l'Àfrica del Sud, la no-acceptació per part dels bòers dels nous immigrants anglesos (*uitlanders*), cada cop més nombrosos, i la política divergent d'uns o altres envers els nadius originaren el conflicte. Iniciada la guerra, els bòers assetjaren Ladysmith, Kimberley i Mafikeng i obtingueren diverses victòries, sota la direcció d'hàbils generals, com Louis Botha i Christian de Wet, i gràcies a la millor adaptació de llurs tropes a les condicions de la guerra, però els britànics, comandats per Frederick Sleigh Roberts, derrotaren definitivament els bòers a Paardeberg (febrer del 1900), els quals, perdudes les principals ciutats (Pretòria i Bloemfontein), continuaren la lluita en forma de guerrilles fins a la pau de Vereeniging (1902).

Bòer

Individu d'un poble de l'Àfrica del Sud d'ascendència principalment neerlandesa, anomenat també *afrikaner*.

Afrikaner

Individu d'un poble de l'Àfrica del Sud, anomenat també *bòer*, format pels descendents dels pagesos (*boeren*, en neerlandès) procedents dels Països Baixos i establerts a partir del 1652 per la Companyia Neerlandesa de les Índies Orientals al cap de Bona Esperança. La població resultant, que practicà un calvinisme estricte, anà endinsant-se pel territori veí, llavors poblat per hotentots i boiximans.

Conflictes en l'ocupació d'Àsia.**Revolta dels sipais**

Revolta protagonitzada pels sipais (soldats indígenes de l'exèrcit britànic) l'any 1857, capitanejada per Nana Sahib, que afectà sobretot les terres del curs mitjà del Ganges. La rebel·lió es va iniciar arran de la negativa dels soldats hindús d'utilitzar cartutxos engreixinats amb productes animals, ja que això anava contra les seves creences religioses.

Sipai

Soldat indi al servei de França, Portugal i la Gran Bretanya durant els segles XVIII i XIX. Organitzats sobretot pel francès Joseph-François Dupleix i l'anglès Robert Clive, foren mantinguts després per la *companyia de les Índies Orientals*.

Guerres de l'opi

Guerres de la Gran Bretanya contra la Xina per mantenir i assegurar el lliure comerç de l'opi en el mercat xinès, on n'estava prohibit el consum i del qual s'obtenien elevats rendiments.

La primera guerra començà quan la dinastia Qing ordenà que es confiscassin i es cremessin a Canton grans quantitats d'opi, la major part propietat de comerciants anglesos. La guerra acabà amb la victòria de la Gran Bretanya, que va obligar la Xina a mantenir oberts cinc ports al comerç internacional i a cedir-los el territori de Hong Kong.

Conflicte que enfrontà la Xina amb la Gran Bretanya (1839-42).

L'emperador xinès, preocupat per l'increment del consum d'opi entre els seus súbdits, afavorit pel contraban i protegit pels britànics, en prohibí la importació i en féu llançar 20 000 caixes a la mar. La Gran Bretanya respongué a aquest acte amb la guerra (1840). Després d'haver ocupat Xangai, els britànics obtingueren pel **tractat de Nanquín (1842)** la cessió de Hong-Kong, l'obertura de la Xina al comerç europeu, la rebaixa dels drets de duana i el dret de llurs súbdits a ésser jutjats només per llurs cònsols. Aquest tractat, del qual les altres potències europees volgueren beneficiar-se immediatament, obrí la Xina als occidentals.

Revolta dels Bòxers

La revolta dels bòxers, que culminà amb l'assalt de les legacions estrangeres a Pequín (1900), fou l'expressió del descontentament nacional xinès davant la penetració occidental. Després d'unes vacil·lacions inicials, la cort imperial s'inclinà a favor dels bòxers. Les legacions de Pequín foren atacades i les potències occidentals enviaren un cos expedicionari que alliberà els assetjats per l'agost de 1900. El protocol del 1901 imposà a la Xina el pagament d'una forta indemnització i la concessió de més avantatges a les potències occidentals.

Bòxer

Membre d'una societat secreta xinesa de caràcter xenòfob sorgida arran de la derrota xinesa davant el Japó (1895) i de les pressions politicoeconòmiques de les potències europees a la darrera dècada del s XIX. La *revolta dels bòxers*, que culminà amb l'assalt de les legacions estrangeres a Pequín (1900), fou l'expressió d'aquest descontentament nacional xinès davant la penetració occidental.

Guerra russojaponesa

Conflicte entre Rússia i el Japó (1904-1905) per la supremacia militar a l'Extrem Orient i pel control de Corea i Manxúria.

L'imperi més important fou el que bastí la Gran Bretanya. Entre les seves colònies destacava l'Índia, "la joia de la Corona".

Imperi Britànic

Conjunt de territoris colonials sota sobirania britànica, els quals des del 1917 començaren a ésser anomenats Commonwealth; aquesta denominació, però, no fou precisada fins a la conferència imperial del 1926 i, definitivament, a l'estatut de Westminster del 1931. A la segona meitat del s. XVI Anglaterra impulsà les seves expedicions comercials (Muscovy Company), i durant el s. XVII organitzà les grans companyies privilegiades capdavanteres de la colonització anglesa a l'Àsia, Amèrica del Nord i Àfrica (British East India Company, 1600; Hudson's Bay Company, 1670; Royal African Company, 1672, etc). La colonització anglesa, que, segons les teories mercantilistes del pacte colonial, aspirà més a establir bones bases comercials i estratègiques que no pas a incorporar amplis territoris, hagué de lluitar amb la competència francesa, holandesa, castellana i portuguesa. Des dels darrers decennis del s. XVII i durant el s. XVIII l'Imperi Britànic consolidà el comerç triangular, que assolí el màxim desenvolupament en 1760-70 i en el qual cal destacar sobretot l'exportació de manufactures angleses a les colònies, l'intercanvi de primeres matèries i de productes alimentaris entre les colònies i llur explotació a Europa, i l'exportació d'esclaus negres d'Àfrica a les Índies occidentals amb el sucre com a carregament de retorn a la metròpoli. A través de la guerra de Successió hispànica (1702-14) i de la guerra dels Set Anys (1756-63), la Gran Bretanya engrandí el seu imperi (a Amèrica, a les Índies Orientals i a l'Àfrica occidental) i les seves possibilitats comercials en l'àmbit de l'imperi castellà.

La Joia de la Corona

Apel·latiu amb el qual es designava l'Índia pel fet de ser la colònia britànica més rendible.

Impacte de la colonització sobre els pobles dominats. Conseqüències demogràfiques.

Superpoblació

Concepte demoeconòmic que fa referència a un desajust entre la població i els recursos en un territori determinat, atribuïble a un excés de la primera variable. Aquest desajust es manifesta, entre altres símptomes, per fam, atur, manca d'habitatges, etc, factors que, alhora, són considerats obstacles per al futur desenvolupament del grup social. Tanmateix, com que el factor recurs és un fenomen en gran part social, és molt difícil de destriar quan el desajust població-recursos és degut a un excés de població o a una inadequada utilització o distribució social de les potencialitats del territori. És freqüent que en territoris grans i poc poblats, rics en potencialitats (estocs de primeres matèries i recursos humans), una gran part de la població visqui en la misèria a causa de la mala administració i l'egoisme de les classes dominants, mentre que en països petits i mal dotats per la natura visqui sense problemes un contingent de població comparativament nombrós.

Èxode rural

Abandó del camp per una part de la població o per la totalitat. La poca flexibilitat tradicional de l'economia agrícola hi fa difícil l'absorció d'un creixement demogràfic, fins i tot feble, i sempre s'han donat situacions episòdiques d'emigració, en general cap a les ciutats. La Revolució Industrial produí un creixent desequilibri econòmic i de nivell de vida general entre la ciutat i el camp.

	Urbanització Fenomen consistent en la creixença accelerada de les ciutats en població i en superfície i en l'expansió dels modes de vida urbans. Encara que apareix en fases històriques diverses, l'explosió urbana contemporània és un dels elements de la revolució demogràfica que, a les àrees de cultures europees, va lligada amb la Revolució Industrial.
Conseqüències econòmiques.	Economia de mercat Sistema de producció en què predominen les relacions mercantils. És pròpia dels estats capitalistes. Economia de bescanvi Procés de circulació de mercaderies en el qual no intervé el diner com a mesura de valor. Com a sistema econòmic, constitueix la forma més simple de tràfic mercantil, per la qual cosa ha estat identificat amb l'economia natural, bé que aquesta implica la inexistència de la divisió del treball. Com a fenomen marginal també apareix en les societats desenvolupades quan són sotmeses a situacions anormals (guerres) que comporten l'alteració o la paralització dels mecanismes econòmics i del circuit monetari. Subdesenvolupament Estadi econòmic, generalment referit a un país o a una àrea més gran, caracteritzat per un endarreriment de les forces productives i de les relacions socials respecte als països industrialitzats amb economia expansiva.
Conseqüències socials.	Societat classista Societat dividida en classes. Es tracta del model típic de la societat burgesa capitalista, on cada grup -o classe- es classifica en la jerarquia social en funció de la seva propietat o el seu capital. Tribu Grup social que aplega nombroses famílies o clans, units per vincles lingüístics, racials i culturals, generalment amb un ordenament jurídic propi i sota l'obediència d'un cap. Una tribu és formada de grups més reduïts, com els clans, i es pot associar temporalment o permanentment amb altres tribus i formar una confederació amb finalitats militars o religioses, però no pas polítiques: quasi mai no té un sistema centralitzat d'autoritat política o jurídica sobre la confederació. Clan Grup social de base, intermedi entre la família i l'estructura tribal, a la qual pertany.
Conseqüències culturals.	Aculturació Procés d'adquisició, per part d'una comunitat determinada, d'elements culturals aliens (formes de comunicació, llengua, costums...), que comporta la pèrdua dels propis, com a conseqüència del contacte directe amb una altra civilització. Evangelització Difusió de l'evangeli en els pobles on no és conegut. La història de l'evangelització és més coneguda com a història de les <i>missions</i>.

Amb el temps, les colònies iniciaren el camí cap a l'emancipació.	Emancipació Procés històrico-polític d'una colònia que tendeix a la seva independència. Autodeterminació Dret de tot poble de disposar lliurement, dins d'un marc territorial, de la pròpia sobirania i, especialment, de constituir-se en una entitat estatal autònoma o independent. És el dret dels pobles a escollir lliurement el seu futur polític. Independentisme Moviment que cerca la independència d'un poble, un país, una nació, etc. És una aspiració pròpia dels nacionalismes d'afirmació i d'alliberament. És la modalitat política de nacionalisme dels pobles que estan dominats per altres nacions i que organitzen moviments de separació, o de les colònies que volen desfer-se de la dominació de la metròpoli i organitzen moviments d'alliberament. Africanisme Defensa dels valors culturals, dels interessos polítics, etc, dels africans, especialment dels africans negres. Congrés Nacional Indi <i>Indian National Congress</i>. Moviment, després partit polític indi, fundat el 1885. D'orientació socialitzant, democràtica, secularista, fou partidari del no-alineament, i entre els seus primers líders es destacaren el mahatma Gandhi (1920-33) i Nehru (1951-54). Protagonitzà el moviment per la independència de l'Índia (1947) i detingué el poder sense interrupció fins el 1977,. Lliga Musulmana Organització política pro-musulmana fundada a l'Índia (1906) per Mohammed Ali Jinnah. Enfrontada amb el fort nacionalisme hindú del Congrés Nacional Indi, propugnà (1940) la creació d'un estat islàmic independent, el futur Pakistan. Descolonització Procés que tendeix a la independència o a l'autodeterminació política dels països colonitzats. El colonialisme europeu, obligat pels moviments d'alliberament nacional i per la nova correlació de forces, amb el sorgiment dels estats socialistes, ha hagut de donar la independència política a la gran majoria de les seves colònies.
El rastre de l'imperialisme.	The Commonwealth <i>O Commonwealth of Nations</i>. Associació de nacions constituïda per la Gran Bretanya (amb les seves colònies i dependències) i per una sèrie d'estats sobirans nascuts de l'imperi colonial britànic. Bé que fins el 1926 no es produí la primera formulació oficial, cal situar-ne els orígens a la segona meitat del s XIX i els primers decennis del s XX, període de temps durant el qual les colònies britàniques amb majoria de població blanca (el Canadà, Austràlia, etc) assoliren l'estatut de domini i, ensems, una autonomia que s'assemblava molt a la independència, perquè només en el terreny de les relacions internacionals seguien la tutela de la metròpoli. Els tractats de pau signats, en acabar-se la Primera Guerra Mundial, pels dominis en qualitat d'estats independents posaren en relleu la necessitat d'adequar les estructures legals a la realitat. Per això, la conferència imperial del 1926 proclamà que 'La Gran Bretanya i els dominis (el

Canadà, Austràlia, Nova Zelanda, Sud-àfrica, Estat Lliure d'Irlanda i Terranova) constitueixen comunitats autònomes dins l'imperi Britànic, amb igualtat de drets i sobirania, bé que unides per una mateixa fidelitat a la corona i lliurement associades com a membres del British Commonwealth of Nations'.

Unió Francesa

Union Française. Associació de països i territoris formada, d'acord amb la constitució francesa del 1946, per la França metropolitana, les seves colònies (que foren anomenades departaments i territoris d'Ultramar) i els seus mandats i protectorats (amb el nom de territoris i estats associats).

Comunitat Francesa

Communauté Française. Associació d'estats creada per la constitució francesa de 4 d'octubre de 1958 que comprenia, a més de l'estat francès, les dotze antigues colònies d'Àfrica que havien optat per l'estatut d'estat membre i que havien acceptat d'entrar a la Communauté. La seva existència fou, però, molt efímera, perquè els estats africans de la Communauté accediren a la independència entre el 1959 i el 1960.